

Rekruttering til forskning

Avlagte doktorgrader

I dette delkapittelet ser vi nærmere på avlagte doktorgrader i Norge, særlig doktorgradene som ble tatt i Norge i 2024. Kapittelet belyser også tema som kjønn og statsborgerskap for de som disputerer, samt fagområde for graden og gradsgivende institusjon.

Om dataene

Tallene om rekruttering til forskning er hentet fra SSBs Doktorgradsregister. Registeret omfatter alle doktor- og lisensiatgrader som er avlagt ved norske universiteter og høyskoler tilbake til 1817, og inneholder opplysninger om kandidatens bakgrunn og om doktorgradsarbeidet.

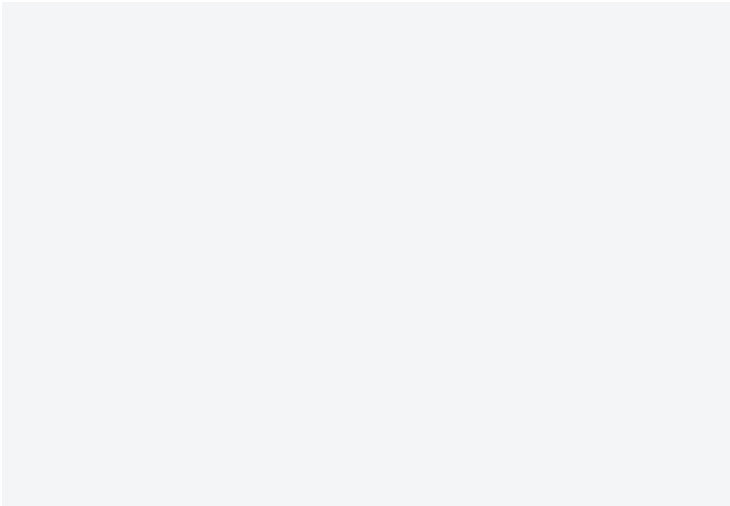
Rekordmange doktorgrader i 2024

De siste årene har antallet avlagte doktorgrader ligget relativt stabilt rundt 1 600 grader årlig, men i 2024 ser vi en betydelig økning. Se figur 3.4a. Hele 1 850 personer avla en doktorgrad i Norge i 2024. Det er 238 flere enn året før og den største økningen vi har sett på mange år. Flere doktorgrader innenfor fagområdene medisin og helsefag og samfunnsvitenskap bidrar til rekordtall i 2024.

Veksten fra 2023 til 2024 kan ha flere forklaringer. Antallet aktive doktorgradsavtaler økte med over 20 prosent fra 2016 til 2022, derfor er det også naturlig at antallet ferdige kandidater øker. De høye 2024-tallene kan også ha sammenheng med et etterslep fra pandemien. En undersøkelse fra Stipendiatorganisasjonene i Norge tyder på at mange stipendiater ble forsinket under pandemien (Tilstandsrapport for høyere utdanning 2025, kapittel 13).

Medisin og helsefag er fortsatt det klart største fagområde i 2024 (30 prosent), deretter følger samfunnsvitenskap (22 prosent), teknologi (19 prosent) og matematikk og naturvitenskap (18 prosent).

Figur 3.4a Avlagte doktorgrader etter fagområde. 2000–2024.

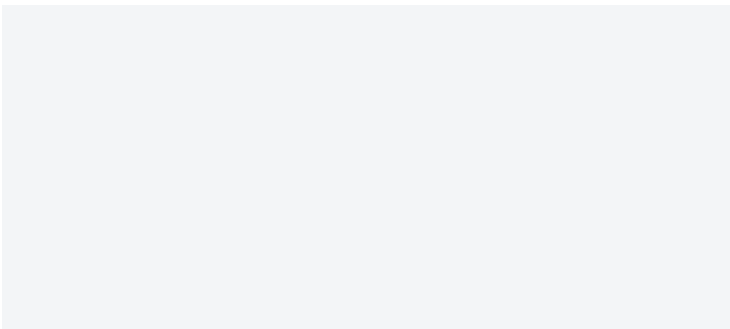

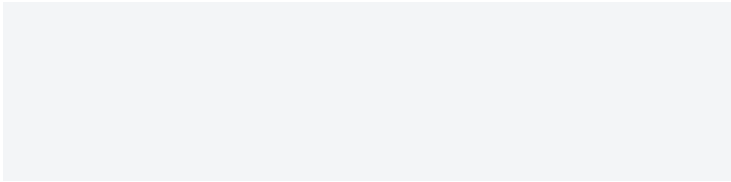
Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13522.

Jevn kjønnsfordeling blant de nye doktorene

Blant de nye doktorene i 2024 var det 989 kvinner og 861 menn, det tilsvarer en kvinneandel på 53 prosent. Kvinner kom i flertall blant nyutdannede doktorer for første gang i 2014, og siden har det vært god balanse mellom kjønnene når alle fagområder ses samlet.

Figur 3.4b Avlagte doktorgrader etter kjønn. Andel kvinner. 1980–2024.

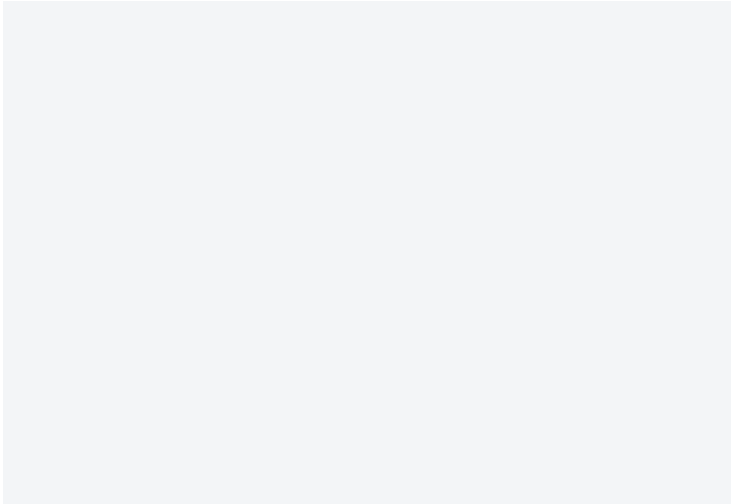
Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13522.

Ulik kjønnsbalanse mellom fagområdene

I 2024 ble hele 73 prosent av doktorgradene innenfor teknologi tatt av menn. Samtidig var kvinnedominansen stor innenfor medisin og helsefag og samfunnsvitenskap, med henholdsvis 65 og 64 prosent kvinner, se figur 3.4c.

Det var også betydelig overvekt av kvinner innenfor humaniora og kunsthøgskolefag og landbruksfag og veterinærmedisin, men siden disse fagområdene er relativt små vil det her være større svingninger i kjønnsbalansen fra år til år. Kjønnsbalansen var relativt jevn blant de nye doktorene innenfor matematikk og naturvitenskap i 2024.

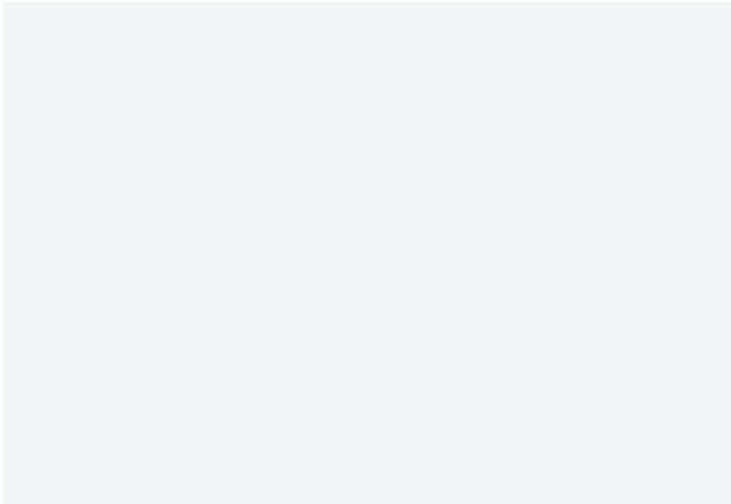
Figur 3.4c Avlagte doktorgrader etter fagområde og kjønn. 2024.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13522

Dersom vi utvider tidsperspektivet, som illustrert i figur 3.4d, har kvinner styrket posisjonen innenfor alle fagområder. Siden tusenårsskiftet har økningen vært spesielt stor i medisin og helsefag og samfunnsvitenskap. Innenfor teknologi, som vi har sett fremdeles er svært mannsdominert, har andelen kvinner doblet seg siden 2000, om enn fra et veldig lavt utgangspunkt. Det meste av økningen skjedde de første årene i perioden. Innenfor matematikk og naturvitenskap og humaniora og kunsthøgskolefag har kjønnsfordelingen de senere årene variert noe fra år til år.

Figur 3.4d Avlagte doktorgrader etter fagområde. Andel kvinner. 2000–2024.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13522

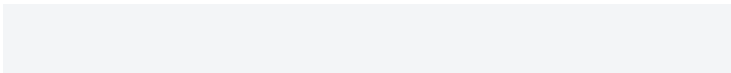
Stabil andel utenlandske statsborgere

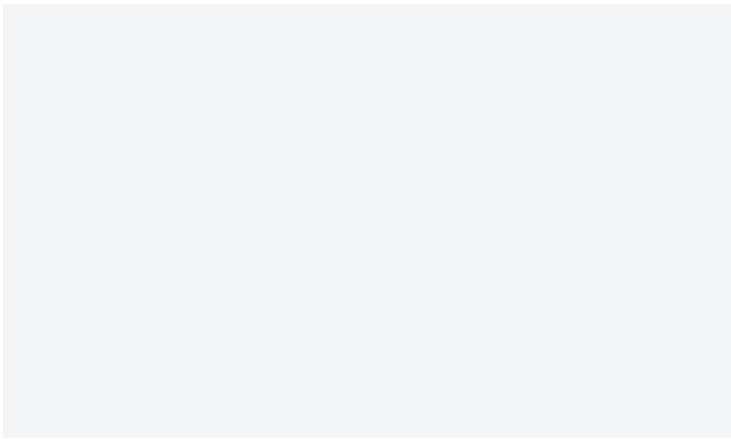
Antall utenlandske statsborgere som avlegger doktorgrad i Norge har økt betydelig over tid, se figur 3.4e. Her definerer vi utenlandske statsborgere som personer registrert med et ikke-norsk statsborgerskap på tidspunkt for disputas.

Ved inngangen til 2000-tallet sto utenlandske statsborgere for om lag 10 prosent av doktorgradene. 10 år senere hadde andelen passert 30 prosent, og siden 2018 har andelen utenlandske statsborgere som avlegger doktorgrad i Norge vært stabil rundt 40 prosent. Hele økningen i antall doktorgrader avlagt etter 2008 kan tilskrives flere utenlandske doktorander.

I motsetning til doktorene med norsk statsborgerskap, der kvinnene er i flertall, er de mannlige doktorene i flertall blant de utenlandske statsborgerne. Blant de utenlandske doktorene i 2024 var 54 prosent menn og 46 prosent kvinner. Kjønnsfordelingen blant doktorene med norsk statsborgerskap var 41 prosent menn og 59 prosent kvinner.

Figur 3.4e Avlagte doktorgrader etter statsborgerskap på disputastidspunktet. 1990–2024.

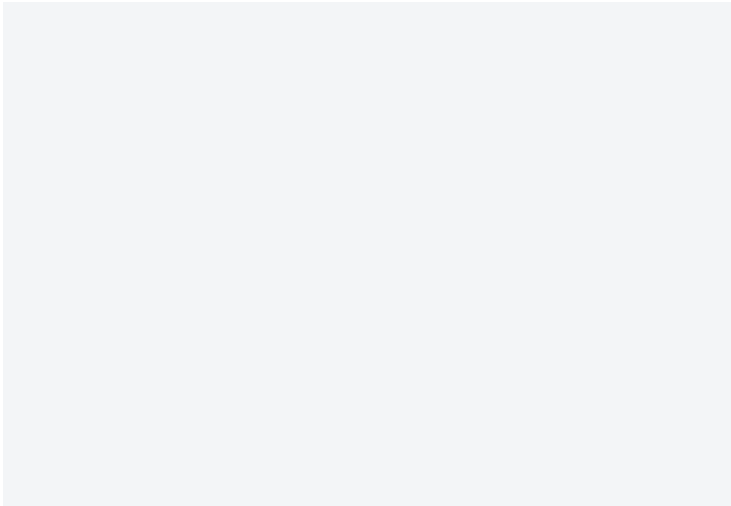
Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13522

Utenlandske statsborgere i flertall innenfor teknologi og matematikk og naturvitenskap

Ved tusenårsskiftet var omfanget av utenlandske doktorander relativt moderat i alle fagområder. Siden den gang har internasjonaliseringen i norsk doktorgradsutdanning utviklet seg svært ulikt mellom fagområdene. Siden midten av 2000-tallet har andelen utenlandske doktorander økt betydelig innenfor teknologi og matematikk og naturvitenskap, mens de andre fagområdene har hatt en svakere vekst i andel utenlandske statsborgere. Se figur 3.4f.

Utenlandske statsborgere er i flertall blant de som avlegger en doktorgrad innenfor teknologi og matematikk og naturvitenskap, henholdsvis 65 og 60 prosent i 2024. Andelen var lavere i samfunnsvitenskap (37 prosent), humaniora og kunsthøgskolefag (32 prosent) og medisin og helsefag (23 prosent) i 2024.

Figur 3.4f Avlagte doktorgrader etter fagområde. Andel avlagt av utenlandske statsborgere. 2000–2024.

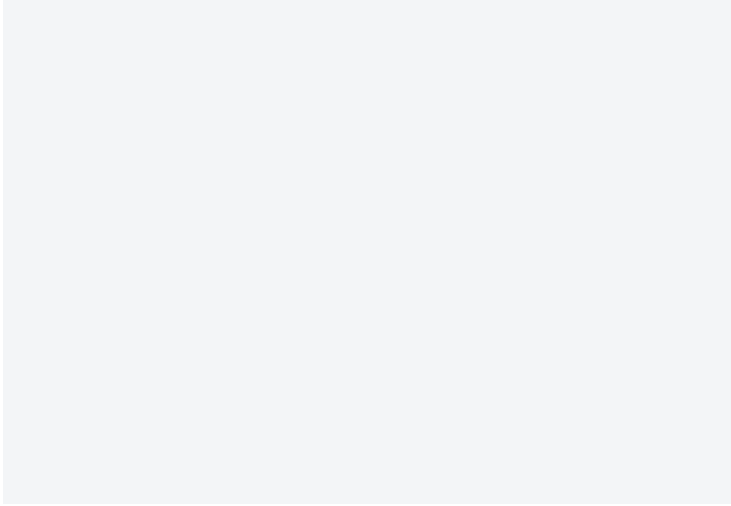

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13522

Flest utenlandske statsborgere fra Europa og Asia

Blant utenlandske statsborgere som avlegger en doktorgrad i Norge, er det flest personer fra Europa og Asia. Dette er også de regionene som har økt mest over tid. Se utviklingen i antall doktorgrader blant de utenlandske statsborgerne etter region for statsborgerskap i figur 3.4g.

Figur 3.4g Doktorgrader avlagt av utenlandske statsborgere etter region. 2000–2024.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13593

De senere årene er det spesielt mange med statsborgerskap fra Tyskland og Kina som har avlagt doktorgrad ved norske læresteder. Se de største landene siste fem år i tabell 3.4a. Tyskland er det største enkeltlandet; 95 personer fra Tyskland avla en doktorgrad i Norge i 2024. Deretter følger Kina, Iran og India.

Tabell 3.4a Doktorgrader etter statsborgerskap, land med flest forekomster. 2020–2024. Antall.

--

Land for statsborgerskap	2020	2021	2022	2023	2024
Norge	979	904	933	906	1 072
Tyskland	57	65	58	62	95
Kina	58	52	57	49	50
Iran	22	37	33	42	48
India	28	39	25	44	46
Italia	36	32	31	42	33
Sverige	24	31	30	17	27
USA	20	19	26	28	25
Russland	23	15	16	15	24
Danmark	19	21	22	26	22
Andre land	368	386	331	381	408
Totalt	1 634	1 601	1 562	1 612	1 850

Kilde: Statistisk sentralbyrå

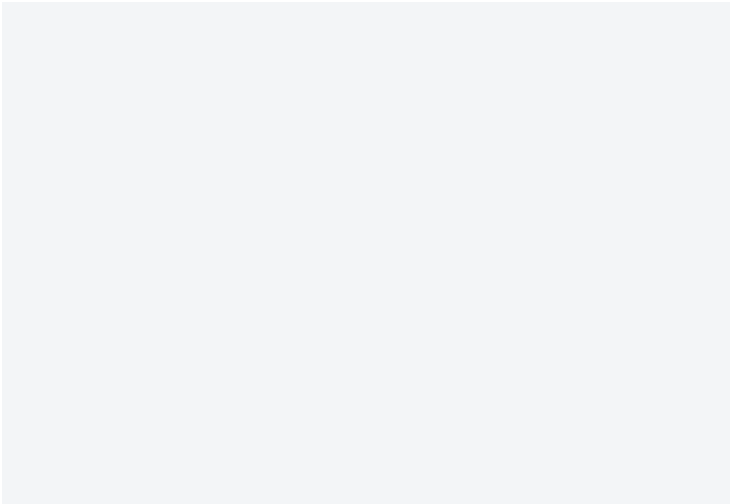
Mindre andel norskspråklige avhandlinger

De aller fleste avhandlinger levert ved norske læresteder er skrevet på engelsk, se figur 3.4h. I perioden 2022–2024 var 94 prosent av avhandlingene engelskspråklige. Doktorgrader i norsk språkdrakt utgjorde i samme periode 6 prosent av avhandlingene.

Sammenlignet med tidligere år har norskandelen sunket. På starten av 1990-tallet ble 15 prosent av avhandlingene skrevet på norsk, 13 prosent på starten av 2000-tallet, og i perioden 2012–2014 var i underkant av 9 prosent av avhandlingene skrevet på norsk.

Økt internasjonalisering kan forklare noe av nedgangen i andel norskspråklige avhandlinger. De fleste utenlandske statsborgerne som avlegger en doktorgrad i Norge har et annet morsmål enn norsk, og nesten ingen av disse skriver en norskspråklig avhandling. Dersom vi kun ser på de norske statsborgerne, er andelen norskspråklige avhandlinger til 10 prosent i perioden 2022–2024.

Figur 3.4h Avlagte doktorgrader i utvalgte perioder, etter språket avhandlingene er skrevet på.

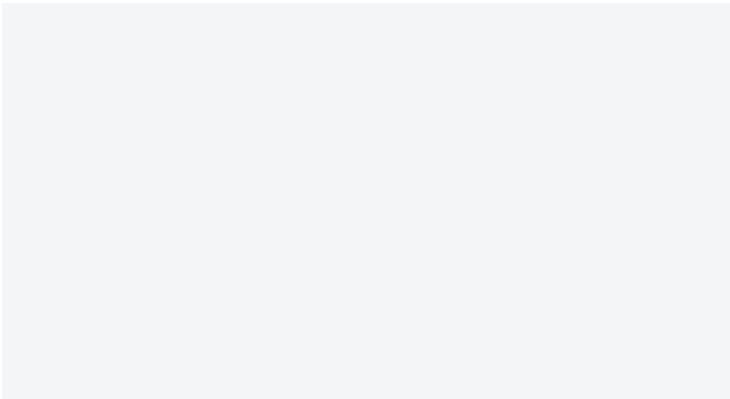
Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13595

Flest norskspråklige avhandlinger innenfor humaniora og kunsthøgskolefag og samfunnsvitenskap

Det er stor forskjell mellom fagområdene, og norskspråklige avhandlinger forekommer først og fremst innenfor humaniora og kunsthøgskolefag og samfunnsvitenskap, se figur 3.4i. I perioden 2020 til 2024 var 23 prosent av avhandlingene innenfor humaniora og kunsthøgskolefag skrevet på norsk, og 18 prosent innenfor samfunnsvitenskap. Innenfor de andre fagområdene utgjør de norskspråklige avhandlingene en svært liten andel.

Samfunnsvitenskap er også det fagområdet med høyest antall norskspråklige avhandlinger, vel 60 prosent av alle norskspråklige avhandlinger skrevet i perioden 2020 til 2024 var innenfor samfunnsvitenskapelige fag.

Figur 3.4i Avlagte doktorgrader 2020–2024, etter fagområde. Antall avhandlinger etter språk, og andel norskspråklige i prosent.

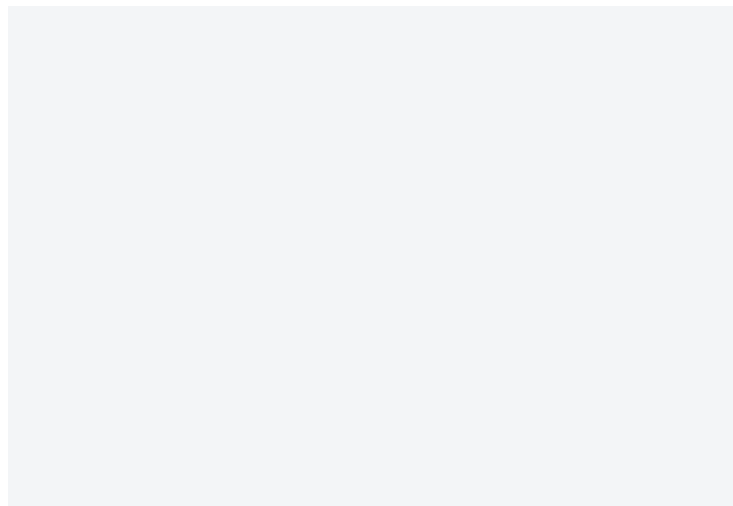
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Stor vekst ved Universitetet i Oslo og NTNU i 2024

De aller fleste doktorgradene blir tatt ved et universitet, 92 prosent i 2024, og blant disse blir et flertall avlagt ved breddeuniversitetene. Figur 3.4j viser tall for lærestedene for de siste 5 årene. Universitetet i Oslo og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) er størst, hele 55 prosent av doktorgradene i 2024 ble avlagt ved disse to institusjonene. Antall avlagte doktorgrader økte også betydelig ved disse to lærestedene fra 2023 til 2024.

Antallet avlagte doktorgrader øker også ved høyskolene fra 2023 til 2024. Blant høyskolene som økte mest finner vi blant annet Høgskulen på Vestlandet og VID vitenskapelige høyskole. Samisk høyskole hadde også sin første disputas i 2024.

Figur 3.4j Avlagte doktorgrader etter gradgivende institusjon, 2020–2024.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 13592

[← Forrige side](#)

[Neste side →](#)

Meldinger ved utskriftstidspunkt 23. juni 2025, kl. 01.21 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.